

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

30.01.2026

Баулы шәһәре

КАРАР

№ 20

2026-2030 елларга «Татарстан Республикасы
Баулы муниципаль районы балаларына
һәм яшьләренә ярдәм итү» муниципаль
программасын раслау турында

«Россия Федерациясендә яшьләр сәясәте турында» 2020 елның 30 декабрдәге 489-ФЗ номерлы Федераль законга, Россия Федерациясе Хөкүмәтенә «Россия Федерациясендә яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыру стратегиясен 2030 елга кадәр раслау турында» 2024 елның 17 августындагы 2233-р номерлы карарына ярашлы, заманча жәмгыять шартларында социомәдәни хәлне исәпкә алып, Баулы муниципаль районы балалары һәм яшьләренә ижади шәхесен ачыклау һәм формалаштыру максатыннан, Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты

КАРАР ИТӨ:

1. 2026-2030 елларга Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районында кушымтада бирелә торган «Сәләтле балалар һәм яшьләргә ярдәм итү» муниципаль программасын расларга.

2. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесенә социаль мәсьәләләр бунча беренче урынбасарына йөкләргә.

Житәкче

Д.Л. Бакиров

Татарстан Республикасы
Баулы муниципаль районы
Башкарма комитетының
2026 елның 30 гыйнварындагы
20 номерлы карары белән
РАСЛАНГАН

2026-2030 елларга Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районында «Сәләтле
балалар һәм яшьләргә ярдәм итү»
МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАСЫ

I. ПРОГРАММАНЫҢ ПАСПОРТЫ

Программаның атамасы	2026-2030 елларга Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районында сәләтле балаларга һәм яшьләргә ярдәм итү буенча муниципаль программа (алга таба - Программа)
Программаны заказ бирүче	Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты
Программаның Программаны эшлөүче	«Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районының яшьләр эшләре бүлеге» МКУ; «Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы мәгариф бүлеге» МКУ
Программаны эшлөүче	"Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районының яшьләр эшләре бүлеге" МКУ; «Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы мәгариф бүлеге» МКУ
Программаның максаты	Интеллектуаль, ижади, мәдәни потенциал нигезләре буларак сәләтләр нигезендә сәләтле балаларны һәм яшьләргә ачыклау, аларга ярдәм итү һәм үстерү, аларның үз-үзләрен тормышка ашыру, һөнәри үзбилгеләнү системасын булдыру
Программаның бурычлары	Программаның бурычлары түбәндәгеләр: - сәләтле балалар һәм яшьләр белән эшлөү системасын булдыру; - сәләтле балалар һәм яшьләргә ачыклау һәм сайлап алу, аларның ижади потенциалын үстерү өчен шартлар тудыру; - сәләтле балаларга һәм яшьләргә адреслы ярдәм күрсәтү; - сәләтле балалар һәм яшьләр өчен сәнгать фикерләвен үстерүгә һәм аларның рухи-әхлакый аякка басуына юнәлдерелгән яңа белем бирү практикасын булдыруга ярдәм итә торган конкурс чараларын оештыру һәм үстерүгә ярдәм итү; - сәләтле балалар һәм яшьләргә уңышларын популярлаштыру.
Программаны тормышка ашыру	2026-2030 еллар

сроклары һәм этаплары			
Программаны еллар һәм чыганақларга бүлеп финанслау күләмнәре	Ел	Фаразланган чаралар күләме, мең сум	
		Муниципаль район бюджеты	Бюджеттан тыш чыганақлар
	2026	10,0	-
	2027	10,0	-
	2028	10,0	-
	2029	10,0	-
	2030	10,0	-
	Барлығы:	50,0	-
	Программаны финанслауның гомуми күләме 50,0 мең сум тәшкил итә. Искәрмә: Программага финанслау күләмнәре фаразлы характерга ия һәм тиешле елга һәм планлы чорга тиешле дәрәжәләр бюджетларын формалаштыруны исәпкә алып ел саен төзәтелә.		
Программаны гамәлгә ашыруның көтелә торган ахыргы нәтижәләре (нәтижәләрне бәяләү индикаторлары) һәм аның бюджет нәтижәләлеге күрсәткечләре	<p>Программаны гамәлгә ашыру түбәндәгеләргә ярдәм итәчәк:</p> <ul style="list-style-type: none"> - сәләтле балаларны һәм яшьләрне ачыклау һәм аларга ярдәм итү механизмын булдыру; - интеллектуаль, ижади, спорт һәм башка сәләтләрен күрсәтүче сәләтле балалар һәм яшьләр санының артуы; - учреждениеләрнең эш нәтижәләлеге арттыру өчен инновацион укыту программаларын керту; - балалар һәм яшьләр өчен ел саен мастер-класслар үткөрүне тәмин итү; - сәләтле балалар һәм яшьләр белән эшләү проблемаларын һәм юнәлешләрен киң яктырту системасын булдыру, шул исәптән социаль челтәрләрдә; - төрле юнәлешләр буенча оештыру чараларын гамәлгә ашыру; - Баулы муниципаль районының сәләтле балалар һәм яшьләр банкы составына кергән сәләтле балалар һәм яшьләрне психологик-педагогик озата бару; - сәләтле һәм талантлы балалар һәм яшьләрне заманча мөһлүмат ресурсларына керү мөмкинлеге белән тәмин итү. 		

II. Гомуми нигезләмәләр

Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районының «Сәләтле балалар һәм яшьләрне яклау» муниципаль программасы 2026-2030 елларга сәләтле балалар һәм яшьләрне ачыклау һәм үстерүгә юнәлтелгән.

Сәләтлелек - психиканың системалы, гомер буге үсеп баручы сыйфаты, ул кешенең башка кешеләр белән чагыштырганда бер яки берничә эшчәнлек төрендә югарырак нәтижәләргә ирешү мөмкинлеген билгели.

Сәләтле бала - билгеле бер эшчәнлек төрөндә ачык, кайвакыт күренекле казанышлары белән аерылып торган бала. Сәләтле баланың тирә-юнь белән мөнәсәбәтләрән дәрәс тәзү аның сәләтләрән тулырак күрсәтергә мөмкинлек бирәчәк. Сәләтле бала өчен интеллектуаль һәм шәхси үсеш арасындагы аерманы жиңәргә ярдәм итәчәк уңай психологик мохит булдыру бик мөһим.

Бүгөнгә көндә сәләтле балалар һәм яшьләрне ачыклау, үстерү һәм ярдәм итү мәсьәләсе бик актуаль. Аларның сәләтләрән ачу һәм тормышка ашыру сәләтле бала өчен генә түгел, ә жәмгыять өчен дә мөһим, чөнки алар илнең потенциалы, заманча икътисади һәм социаль мәсьәләләрне хәл итәргә мөмкинлек бирә.

Сәләтле балалар белән эшләү, оештыру, кадрлар, норматив-хокукий, матди-техник, стимуллаштыру, мәгълүмати, фәнни-методик ресурсларны үз эченә ала, мөктәп укучыларын барлык дәрәжәләрдә: мөктәп, муниципаль, төбәк дәрәжәсендә ачыклау, ярдәм итү һәм үстерүгә юнәлтелгән.

Сәләтле балалар һәм яшьләр белән эшләүне оештырганда сүз сәләтле балаларның һәм укуга әзерлегә югары булган балаларның, шулай ук сәләтлелегенең яшерен формалары булган балаларның ижади активлыгын үстерү һәм чагылдыру мөмкинлеген тәэмин итә торган белем бирү мохите булдыру турында барырга тиеш.

Әлеге Програма бердәм максат белән берләштерелгән норматив-хокукий, оештыру, мәгълүмати-пропагандистик һәм методик чаралар комплексын тәкъдим итә һәм сәләтле балалар һәм яшьләрне ачыклау, укыту һәм үстерү системасын камилләштерүгә, шулай ук педагогларның һөнәри һәм шәхси әзерлегенә юнәлтелгән.

Интеллектуаль һәм ижади потенциалны саклау һәм арттыру максатында, муниципаль дәрәжәдә сәләтле балалар һәм яшьләрне ачыклау, үстерү, социаль ярдәм күрсәтү, аларның потенциалын һәм ачыкланган сәләтләрән гәмәлгә ашыру, аларның һәрьяклы үсешен һәм белем алуын тәэмин итү өчен тигез старт мөмкинлекләрән булдыру проблемаларын хәл итүне дәвам итү кирәк.

III. Программаның төп максатлары, бурычлары һәм аларны гәмәлгә ашыру сроклары интеллектуаль, ижади, мәдәни потенциал нигезләре буларак сәләтләрә нигезендә сәләтле балаларны һәм яшьләрне ачыклау, аларга ярдәм итү һәм үстерү, аларны тормышка ашыру, һөнәри үзбилгеләнү системасын булдыру.

Программаның төп бурычлары булып түбәндәгеләр тора:

- сәләтле балалар һәм яшьләрне ачыклау, ярдәм итү һәм жәмәгәтьчелек тарафыннан танылу өчен интеллектуаль, ижади һәм спорт олимпиадалары, смотрлар, конкурслар һәм ярышлар үткөрү системасын үстерү;

- балалар һәм яшьләрнең интеллектуаль, техник, ижади, спорт сәләтләрен һәм социаль активлыгын үстерү өчен белем бирү оешмаларында өстәмә белем бирү берләшмәләре челтәрен киңәйтү;

- иң сәләтле укучыларны ачыклау, сәләтләрне күрсәтү өчен гомуми белем бирү оешмаларында шартлар тудыру буенча житекчеләр, уқытучылар, психологлар, өстәмә белем бирү педагогларының квалификациясен күтәрү.

- сәләтле балалар һәм яшьләрне ачыклау һәм ярдәм итү буенча белем бирү оешмалары эшчәнлегенә даими методик ярдәм күрсәтү;

-балаларның сәләтләрен үстерүне стимуллаштыру, шул исәптән аларга матди ярдәм күрсәтү чараларын гамәлгә ашыру юлы белән.

Программаның максатлары, бурычлары, нәтижеләрне бәяләү күрсәткечләре Программага кушымтада китерелгән.

Программаны гамәлгә ашыру вакыты 2026-2030 елларга (5 этап) исәпләнгән:

1 этап - 2026 ел;

2 этап - 2027 ел;

3 этап - 2028 ел;

4 этап - 2029 ел;

5 этап - 2030 ел.

IV. Программаны ресурслар белән тәмин итү

Өлеге программаны гамәлгә ашыруга бәйле чараларны финанслау Баулы муниципаль районы бюджетында тиешле максатларга каралган ассигнованиеләр хисабына тиешле финанс елына гамәлгә ашырыла.

	2026 ел. (мең сумнарда)	2027 ел. (мең сумнарда)	2028 ел. (мең сумнарда)	2029 ел. (мең сумнарда)	2030 ел. (мең сумнарда)
Жирле бюджет	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
Барлығы:	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0

V. Сәләтле балалар һәм яшьләр белән эшләүдә педагогик эшчәнлек принциплары һәм алымнары

Педагогик эшчәнлектә сәләтле балалар һәм яшьләр белән эшләүдә якин килүләр:

1. Шәхескә юнәлтелгән якин килү. Гуманизм, кешелек дәрәжәсе, гражданлык, шәхеснең гражданлык активлыгы тәрбияләү шәхескә юнәлтелгән якин килү белән бәйле. Шәхес иң элек индивидуальлек, үзенең кешелек «Мин»е белән характерлана. Шәхескә юнәлтелгән якин килүдә шәхеснең иң мөһим якларын исәпкә алу кирәк: танып белү, фикерләү үсеше, танып белү ихтыяжларын формалаштыру белән бәйле интеллектуаль як; шәхеснең төрле социаль һәм табигый күренешләргә мөнәсәбәтен чагылдыручы

эмоциональ як; карарлар кабул итү, аларны тормышка ашыруда тырышлык, килеп чыккан каршылыкларны жиңүне үз эченә алган ихтыяр көче; предметлы-практик эшчәнлек белән бәйлә гамәли-практик як.

2. Дифференциаль якын килү - балаларның индивидуаль сәләтләрен исәпкә алып, аларда өстенлек иткән фикерләү төрен исәпкә алып, материалны эшкәртүнең бала тарафыннан өстен күрелгән ысулларына туры китереп укытуны оештыру, укыту технологиясен сайлауны күздә тоту. Укытуны дифференциацияләү һәм укытуга дифференциаль якын килү, асылда, укучының индивидуальлеген гамәлгә ашыру нигезе булып тора.

3. Экологик-психологик якын килү - бала, укучының индивидуаль үсешә үсеп килүчә шәхеснең мохит белән үзара бәйләнеше процессы буларак аңлашыла торган якын килү. Төп бурыч - балалар тормышының социаль контекстын активлаштыру. Шәхескә нигезләнгән экологик-психологик якын килү нигезендә тәрбиянең асылы - балаларның индивидуаль һәм социаль үсешенең яңа мөмкинлекләрен ачу һәм гамәлгә ашыру, эшчәнлек һәм бер-берсә белән аралашу шартларында, вакыйга-ситуацион педагогик процессны оештыру, тәрбиячәнең эшчәнлегенең аналитик-диагностик юнәлешен көчәйтү.

4. Тикшеренү алымы - укучыларны фәнни эзләнүләр әйләнешенә жәлеп итә, инде билгеле булганнарға, әдәбиятны өйрәнергә һәм анализларға, тикшеренү барышында алынган мәгълүматларны һәм күзәтүләрне тасвирларға һәм интерпретацияләргә мөмкинлек бирә. Бу ысул үз-үзеңне тикшерү, үзеңнең уку һәм һөнәри эшчәнлегенең, шәхси тормышыңны, базар торышын, икътисад үсеш тенденцияләрен өйрәнү культурасын үзләштерүне күздә тоту. Заманча фәнни-техник прогресс дәрәжәсенә җавап бирә торган югары квалификацияле белгечләр әзерләү мәгариф системасы алдына укучыларның тикшеренү күнекмәләрен формалаштыру һәм үстерү бурычын куя. Бу бурыч иң нәтижәле рәвештә сыйныфтан тыш эш формалары аша хәл ителә – олимпиадалар, интеллектуаль турнирлар, фәнни конференцияләр.

2026-2030 елларга Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районының сәләтле балалар һәм яшьләргә яклау Программасын гамәлгә ашыру принциплары:

- гуманизм;
- демократизм;
- фәннилек һәм интегративлык;
- индивидуализация һәм дифференциация;
- системалылык;
- үсешле укыту, компетентлыкка нигезләнгән якын килү;
- интеллектуаль, эстетик һәм физик үсешне интеграцияләү.

VI. Программаны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәләре

Программада каралган чараларны гамәлгә ашыру түбәндәгеләргә мөмкинлек бирәчәк:

- ижади шәхеснең жәмгыятьтә абруен күтәрү;
- заманча шартларда балалар һәм яшьләрнең сәләтен һәм таланты үсеше өчен нигезләр булдыру;
- мәктәп укучыларының белем һәм тәрбия сыйфатын күтәрү;
- сәләтле балалар һәм яшьләр саны арттыру, аларга кирәкле ярдәм күрсәтелә;
- мәктәп укучыларының гомуми саныннан ижади сәнгать коллективларында шөгылләнүче укучылар өлешен арттыру;
- мәктәп укучыларының гомуми саныннан муниципаль һәм республика чараларында катнашучы сәләтле балаларны ачыклау һәм ярдәм итүдә катнашучы укучылар өлешен арттыру;
- мәктәп укучыларының гомуми саныннан муниципаль һәм республика укучылар үзидарәсе органнары эшендә катнашучы, социаль жәмгыятькә әһәмиятле проектларны эшләү һәм гамәлгә ашыруда катнашучы укучылар өлешен арттыру;
- төрле юнәлешләр буенча оештыру чараларын гамәлгә ашыру;
- Баулы муниципаль районының сәләтле балалар һәм яшьләр банкына кергән сәләтле балалар һәм яшьләр өчен психологик-педагогик ярдәм күрсәтү;
- сәләтле балаларга һәм яшьләргә заманча мәгълүмат ресурсларына керү мөмкинлеге бирү.

VII. Программаны гамәлгә ашыру механизмы

Программаны гамәлгә ашыру өчен Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районының «Яшьләр эшләре бүлегә» МКУ (алга таба – Яшьләр эшләре бүлегә) җаваплы булып тора, ул максатчан күрсәткечләрне мониторинглый. Программаны гамәлгә ашыруда Яшьләр эшләре бүлегенең барлык структуралары һәм карамагындагы учреждениеләре, шулай ук жәмәгать яшьләр оешмалары билгеләнгән эш юнәлешләре буенча катнаша. Программа чараларын гамәлгә ашыру барышында муниципаль заказчы төп башкаручылар белән үзара бәйләнешне тәмин итә, чараларның үтәлешен һәм акчаларның нәтижәле файдаланылуын контрольдә тоталар.

VIII. Программаны гамәлгә ашыру чаралары

№ т/б	Чараның атамасы	Чыгымнар суммасы, мең сум					Барлыгы
		2026	2027	2028	2029	2030	

1.	Районның гомуми белем бирү учреждениеләре укучылары арасында «Минута славы» ижади конкурсын оештыру һәм үткөрү.	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	50,0
2.	Районның эшләүче яшьләре арасында КВН уеннары фестивален оештыру һәм үткөрү	-	-	-	-	-	-
3.	Районның гомуми белем бирү учреждениеләре укучылары арасында КВН уеннары фестивален оештыру һәм үткөрү.	-	-	-	-	-	-
4.	Яшьләр проекты «Дисконнект» үткөрү	-	-	-	-	-	-
5.	Район фәнни-тикшеренү конференциясен үткөрү	-	-	-	-	-	-
Барлығы:		10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	50,0

IX. Программаны гамәлгә ашыруның нәтижәләгән бәяләү

Программада каралган чараларны гамәлгә ашыру түбәндәгеләргә мөмкинлек бирәчәк:

- сәләтле балалар һәм яшьләр белән эшләү системасын булдыру;
- сәләтле балалар һәм яшьләргә ачыклау механизмын булдыру;
- ижади потенциалларын үстерү өчен шартлар тудыру;
- сәләтле балалар һәм яшьләр санын арттыру;
- уку йортларының эш нәтижәләгән арттыру өчен инновацион уку программаларын керту;
- сәләтле балалар һәм яшьләр белән эшләү проблемаларын һәм юнәлешләрен киң яктан системасын булдыру, шул исәптән социаль челтәрләрдә;
- төрле юнәлешләр буенча конкурс чаралары оештыру.

2026-2030 елларга Татарстан Республикасы Баулы муниципаль
районында «Сәләтле балалар һәм яшьләргә ярдәм итү»
муниципаль программасына
Кушымта

2026-2030 елларга Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районында «Сәләтле балалар һәм яшьләргә ярдәм итү»
муниципаль программасының максатлары, бурычлары, нәтижеләрен бәяләү индикаторлары

Максатның исеме	Бурычның исеме	Төп чараның исеме	Башкаручылар	Ахыргы нәтижеләрне бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлеге	Индикатор күрсәткечләре					Финанслау чыганагын күрсәтеп, финанслау, мең сумнарда				
					2026 ел	2027 ел	2028 ел	2029 ел	2030 ел	2026 ел	2027 ел	2028 ел	2029 ел	2030 ел
1	2	3	4	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Баулы муниципаль районының социаль-икътисади үсешенә яшьләргә жәлеп итү өчен шартлар тудыру	1. Эшмәкәрлек эшчәнлеген өлкәсендә яшьләр өчен мәгълүмат тәэмин итү системасын үстерү	Районда эшмәкәрлеккә ярдәм һәм аны үстерү өлкәсендә уздырыла торган чараларны мәгълүмат и тәэмин итү	"Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районының яшьләр эшләре бүлеген" МКУ	Чаралар саны, берәмлек	5	7	8	9	10	-	-	-	-	-
		2. Районда эшмәкәрлек үсешенә	"Татарстан	Чаралар саны, берәмлек	5	7	8	9	10	-	-	-	-	-

		торышын киң яктырту	Республик асы Баулы муниципа ль районыны ң яшьләр эшләре бүлеге" МКУ												
	2. Эшмәкәр яшьләр өчен белем бирү программалар ын эшләү һәм гамәлгә кертү	1. Тематик чаралар оештыру һәм уздыру	"Татарста н Республик асы Баулы муниципа ль районыны ң яшьләр эшләре бүлеге" МКУ	Чаралар саны, берәмлек	5	7	8	9	10	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	
		2. Кече һәм урта эшмәкәрле к субъектлар ы, жирле үзидарә органнары катнашынд а түгәрәк өстәлләр,	"Татарста н Республик асы Баулы муниципа ль районыны ң яшьләр эшләре	Чараларда катнашучы лар саны, кеше	150	250	350	450	500	-	-	-	-	-	

		семинарлар үткөрү	бүлөгө" МКУ											
	Барлыгы:									10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
	Барлыгы Программа буенча:									50,0				
